

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

МОЛОДЬ У ЮРИДИЧНІЙ НАУЦІ: ПРОДОВЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ

Восени 2004 року Хмельниччина вкотре приймала на своїй гостинній землі гостей. На Міжнародну наукову конференцію молодих вчених "Треті осінні юридичні читання", яку 5-6 листопада проводив Хмельницький університет управління та права, на цей раз з'їхалися молоді науковці та спеціалісти практично з усіх провідних юридичних вузів України, Російської Федерації, Республіки Білорусь, Республіки Польща та Республіки Узбекистан.

Метою проведення цієї конференції стало акумулювання творчого потенціалу молодих правників України та зарубіжжя з метою вироблення єдиного спільного підходу до розуміння правових категорій, напрацювання спільних шляхів вирішення проблемних питань правового регулювання, впровадження у законопроектну роботу (законотворчу діяльність) передових досягнень правової науки. І широка географія учасників конференції вкотре довела важливість та досяжність даної мети.

Розпочав роботу конференції голова Наглядової ради Хмельницького університету управління та права В.М. Олуйко, який у вступному слові привітав учасників конференції та зазначив, що ця, вже третя за ліком, конференція такого кшталту та масштабу, яка проводиться в стінах Хмельницького університету управління та права, знову зібрала представників кращої молодіжної наукової правничої еліти. Особливо, на думку Віталія Миколайовича, приємно відмічати те, що з кожним роком зростає не лише кількісний склад учасників, але й якісний зміст доповідей та кількість вузів і держав, які беруть участь у цьому щорічному науковому зібранні. Перед учасниками, більшість із яких є постійними гостями на Осінніх читаннях, голова Наглядової ради доповів, зокрема, про успіхи, яких досяг навчальний заклад минулого року. Було зконцентровано увагу присутніх на піднятті статусу навчального закладу до університетського рівня. Після нього до присутніх з привітальним словом звернувся голова Хмельницької обласної ради А.О. Овчарук, який подякував університету та його керівництву, що вже втретє поспіль ми стаємо учасниками такого цікавого міжнародного наукового форуму, що свідчить про неабиякий науковий потенціал як самого навчального закладу, так і Подільського регіону.

Родзинкою відкриття Третіх осінніх юридичних читань стала присутність на них нашого земляка, видатного подільського вченого-правника, декана юридичного факультету Київського національного університету, академіка Академії правових наук України, доктора юридичних наук, професора Володимира Івановича Андрейцева. З такої нагоди голова Наглядової ради Університету В.М. Олуйко зачитав усім присутнім рішення Вченої ради Університету про присвоєння В.І. Андрейцеву звання Почесного доктора (Doctor Honoris Causa) Хмельницького університету управління та права. Користуючись такою нагодою, Володимир Іванович звернувся до учасників конференції з науковою промовою, у якій на глибинному рівні підняв цілий пласт невирішених проблем правової освіти та науки. Особливу увагу він зосередив на питанні фахової підготовки майбутніх юристів, які б не лише володіли фаховими спеціальними знаннями чинного законодавства та мали навички щодо їх застосування, але й були знавцями права як мистецтва Добра та Справедливості. Цьому, на думку професора, повинні сприяти нові стандарти юридичної освіти, які повинні бути вибудовані на дещо іншому підході та не лише уникати непотрібних дублювань та паралелізмів у навчальних програмах різних дисциплін,

що читаються на юридичних факультетах, але й мати абсолютно іншу філософію, в основі якої повинні бути вивчення звичаєвого та канонічного права.

По закінченні пленарного засідання конференція продовжила свою роботу у секційному режимі. Цього разу учасники мали можливість взяти участь у шести секціях, окремі з яких були розбиті на декілька підсекцій.

Так, у доповідях учасників секції №1, присвяченої проблемам теорії та історії держави і права, а також історії політичних та правових вчень, піднімалися проблеми визначення сутності держави, її функцій, факторів, які впливають на форму держави (форму правління, устрою, державний режим), досліджувались правові засади нормотворчості і шляхи вдосконалення системи законодавства України, аналізувалися взаємовідносини держави з її органами, громадськими організаціями, принципи правоохоронної діяльності і шляхи реформування органів внутрішніх справ, наголошувалось на необхідності врахування історичного досвіду та "наукової спадщини" при вирішенні вищевказаних питань. Особливу цікавість присутніх викликала доповідь аспіранта Львівського національного університету імені Івана Франка Дмитра Гудими "Приватні та публічні інтереси: до питання про взаємодію у правовому регулюванні", в якій доповідач, досліджуючи проблему регулювання реалізації інтересів, проаналізував сутність та види інтересів, наслідки зіткнення останніх та навів власне бачення шляхів гармонізації приватних та публічних інтересів. Цікавою була також доповідь здобувача Київського університету права Павла Куфтирьова, присвячена проблемам використання суддівського розсуду в правозастосовчій діяльності.

В центрі уваги виступаючих на секції №2 "Конституційне право. Міжнародне право" були питання захисту прав людини (громадян України, іноземців, біженців, осіб без громадянства), зокрема аналізувалися різноманітні способи захисту прав та свобод людини, шляхи їх забезпечення, роль у механізмі захисту внутрішньодержавних та міжнародних судових і правоохоронних органів; було висловлено конкретні пропозиції щодо удосконалення правового регулювання окремих суспільних відносин нормами національного і міжнародного права. Оповідаючи на секції, викладач кафедри загальноправових та цивільно-правових дисциплін Юридичного коледжу Білоруського державного університету Денис Кучугурний звернув увагу присутніх на необхідність чіткого визначення в національному та міжнародному законодавстві поняття міжнародного тероризму, його ознак та відмежування останнього від інших видів злочинів з метою забезпечення найбільш повного захисту прав людини.

Найчисленнішою чисельною була секція № 3 "Цивільне право. Сімейне право. Комерційне право. Міжнародне приватне право. Цивільний процес", що і спонукало організаторів поділити учасників на три підсекції, на яких було заслухано понад 60 доповідей. Доволі цікавою видалась доповідь представника Університету імені Марії Складовської-Кюрі (Польща) Рафала Козерадського, який розповів учасникам про сучасні проблеми цивільного законодавства Польщі про господарські товариства. Цікавість цієї доповіді була не лише в тому, що вона була виголошена англійською мовою, але й у тому, що усі учасники мали унікальну можливість познайомитись з проблемами законодавства Польщі і з інших питань. Цікаві питання були підняті й іншими учасниками. Значний інтерес учасників також викликала доповідь асистента кафедри правосуддя Київського національного університету імені Тараса Шевченка Іриною Мельник на тему "Проблеми територіальної компетенції нотаріуса при вчиненні протесту векселя". В своєму виступі доповідачка, проаналізувавши законодавство України про нотаріат та нотаріальну практику, визначила перелік основних проблем, які виникають при вчиненні протесту векселів нотаріусами та обгрунтувала необхідність розробки та прийняття "єдиного нормативного акта для регулювання нотаріальної діяльності". Особливу

цікавість серед учасників викликали також проблеми концепції "обходу закону", моральних засад суспільства, співвідношення Цивільного та Господарського кодексів та інші.

Серед доповідей, присвячених проблемам екологічного, земельного, аграрного права, учасники конференції відмітили виступ аспірантки Київського національного університету імені Тараса Шевченка Єліни Позняк, присвячену проблемам юридичної відповідальності за правопорушення у сфері здійснення громадської екологічної експертизи в Україні, в якій доповідач здійснила ґрунтовний аналіз "еколого-експертного правопорушення", як підстави даного виду відповідальності. При обговоренні проблем трудового права та права соціального забезпечення жваву дискусію серед присутніх викликали доповіді, присвячені проблемам матеріальної відповідальності працівників, перспективам розвитку законодавства про дисциплінарну відповідальності останніх, окремим питанням соціального захисту військовослужбовців, способам реалізації юридичних гарантій у трудовому праві.

Доповіді, присвячені проблемам адміністративного, фінансового, інформаційного права, були предметом обговорення на секції №5. Особливо актуальними виявились питання державного управління у сфері освіти, податкового права, валютного контролю, організаційно-правових аспектів місцевого самоврядування тощо.

Проблеми кримінального та кримінально-процесуального права, криміналістики та кримінології були присвячені доповіді виступаючих на секції №6. Зокрема, цікавість викликали доповіді щодо висвітлення проблем правового регулювання переривання вагітності, комп'ютерної злочинності, запобігання економічним злочинам, розслідування серійних убивств тощо. Особливо учасниками було відзначено доповідь старшого викладача Білоруського державного університету Юрія Пономаренка, який активізував увагу учасників секції навколо ідеї створення єдиного загальнодержавного інформаційного простору, який би об'єднав автоматичні та авторизовані інформаційні системи в одне ціле. Це в свою чергою, сприяло б забезпеченню можливості виявлення, фіксації, дослідження, вилучення та використання в процесі розслідування слідів злочинів, що можуть мати місце в інформації, яка опрацьовується цими системами тощо.

Загалом в ході конференції було заслухано більше, ніж 160 доповідей, кращі з яких Хмельницький університет управління та права опублікував у Збірнику тез "Молодь у юридичній науці". Після завершення конференції були підбиті підсумки її роботи. Усі керівники секцій виступили із звітами про роботу секцій та вручили подарунки кращим доповідачам та найактивнішим учасникам секційних засідань, які визначались таємним голосуванням самими ж учасниками. Після закриття роботи конференції учасники та гості міста відвідали перлину подільського краю - Меджибізьку фортецю, яка є унікальною в своєму роді архітектурною та історичною пам'яткою. Сповнені вражень учасники роз'їхались по домівках з твердим переконанням того, що проведення подібних наукових заходів сприятиме науковому збагаченню та творчому зростанню молодих науковців, зміцнить зв'язки між правовими школами, активізує плідну співпрацю молодих правників України та зарубіжжя навколо вирішення проблемних питань правового регулювання, але й з переконанням, що наступного року вони знову восени повернуться у Хмельницький, щоб взяти участь у Четвертих осінніх юридичних читаннях.

Руслан Стефанчук

Старший науковий співробітник Подільської лабораторії з проблем адаптації цивільного законодавства до стандартів Європейського Союзу Інституту приватного права та підприємництва АПрН України, кандидат юридичних наук, доцент

Надія Бондаренко

Молодший науковий співробітник Подільської лабораторії з проблем адаптації цивільного законодавства до стандартів Європейського Союзу Інституту приватного права та підприємництва АПрН України